

De kvindelige Vælgere og Kvindeprogrammet.

Fru Johanne Rambusch har i sidste Nummer af »Kvindevalgret« skrevet en Artikel under ovenstaaende Titel, hvori hun betegner det som »ufornuftigt*»), ja »uforsvarligt**»), om danske Kvinder nu vilde opretholde deres Fordringer om »Samme Løn for samme Arbejde«, »Lige Adgang med Mænd til at beklæde Embeder«, »Moderens lige Ret med Faderen over Barnet« og »Hustruen lige Ret med Manden over den fælles Formue« — som et Særprogram.

Disse Krav, mener Fru Rambusch ganske vist, skal ikke opgive, men fremtidig varetages af Mænd og Kvinder i Fællesskab. »Vi skal ikke længer se disse Krav som kun værende i vor Interesse, men ogsaa i Samfundets.« —

Vi skal med Henblik paa det sidste Punkt bemærke, at disse Krav, som alle sammen falder ind under 2det Punkt paa D. K.s Program: Gennemførelsen af Mænds og Kvinders fulde Ligestilling i Familie, Samfund og Stat, aldrig af D. K.s Talsmænd er blevne hævdede som særlige Kvindeinteresser, men som Krav, der laa ligesaa meget i hele Samfundets Interesse og dermed ogsaa i Mændenes. Gang paa Gang er det fra vor Side blevet understreget, at selv om Gennemførelsen af Kravet om samme Løn for samme Arbejde vilde medføre i det mindste for en Tid, at mange Kvinder mistede det Arbejde, som de kun havde faaet, fordi de lønedes billigere end Mændene, vilde vi dog fastholde dette Krav, da Kvinderne ellers vilde komme til at konkurrere Mændene ud ved at underbyde dem, eller da det daarligere billigere Arbejde ellers i mange Forhold paa Arbejdsmarken vilde fortrænge det gode men dyrere til Skade for Samfundet. Dansk Kvindesamfund har aldrig arbejdet for at reformere Samfundet paa Mændenes Bekostning til Fordel for Kvinderne, men vort Maal har været at skabe et Samfund, hvor Mand og Kvinde staar som fuldt jævnstillede Arbejdsmænd.

saaledes at Kvinden kan være for Manden det, han gennem Aartusinder har savnet, en virkelig Modstandskraft, som istedetfor blindt at føje sig efter ham og bære over med hans Svagheder kan ildne ham til det gode og adle hans Kamp og Stræben, saaledes som Camilla Collett et Sted har sagt.

Men tror nu nogen for Alvor, at det Par Kvinder, vor partisplittede Kvindebevægelse kan sætte ind paa Rigsdagen, vil kunne politisk yde denne Modstandskraft uden Støtte af en kraftig Organisation? Tror nogen for Alvor, at Mændene, nu hvor Kvinder, i det mindste efter Bogstaven, er blevne politisk ligestillede med dem, vil ofre Tid og egne Interesser paa Ligestillingens fulde Gennemførelse? Thi det maa vi ikke glemme, at det, vi videre skal naa for os selv, skal vi naa paa Mændenes Bekostning, om det aldrig saa meget siges at være i Samfundets Interesse.

Vore Erfaringer indenfor D. K. peger i hvert Fald ikke i Retning af, at Mændene, selv de frisindede blandt dem, fuldt og helt deler vort Syn paa Ligestillingen. Jeg skal nævne nogle Exempler. Da vi bad om, at Adgangen til Danmarks Trone i den nye Grundlov maatte staa aaben saavel for Kvinder som for Mænd, lo man os nærmest ud. De vi bad om, at Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til alle Embeder og Stillinger paa lige Fod med Mænd maatte blive taget op til alvorlig Drøftelse, blev Sagen henlagt. Da vi ifjor ved Husmandslovens Revision bad om, at den Uretfærdighed maatte blive fjernet af Loven, at gifte Kvinder ikke kunde faa Statens Støtte til Erhvervelsen af Husmandsbrug, fik vi høflige Ord, men intet der udover. Da vi bad om, at den sidste Foraars ledigblevne Plads i Overværgeraadet maatte blive besat med en Kvinde, for at der i det mindste kunde sidde én Kvinde i denne Institution til forsømte Børns Frelse, fik vi et Afslag, og alt dette tilmed under en udpræget liberal Regering. Har vi da ikke Grund til at spørge os selv: Gaar det saaledes med det grønne Træ (den frisindede Regering), hvad kan vi saa vente

os af det tørre? (en reaktionær Regering.)

Og nu skulde vi altsaa efter Fru Rambusch's Mening ophæve vore Programpunkter — thi det maa jo være D. K. dette gode Raad gælder. Kvindevalgretsforeningerne har som bekendt aldrig haft andre Programpunkter end Valgretten — og lægge vor Sag, vort dyrebare Arvegods efter Kvindesagens Banebrydere, i Hænderne paa en Forsamling bestaaende af 140 Mænd minus 2 eller højt regnet 3 Kvinder? Vi skulde ikke længer kunne indgaa til Regering og Rigsdag med Andragender fra saa og saa mange tusinde organiserede Kvinder? Vi skulde ikke længer havde en lyttende Vagtpost siddende rede til at underrette os om, naar en Lejlighed frembød sig til at fremme vore Interesser, som vi med fuld Ret kan kalde »Kvinden og Samfundet's« — Og hvorfor? For at vi kan befri os for Kvindesagens Spændetrøje og faa vor Alménsans udviklet, saaledes svarer Fru Rambusch. — Som om Kvindesagen nogensinde for D. K.s Kvinder har været en Spændetrøje? — Nej, et Styrkebælte har den været, der har forlenet hver den, som bar det, med Ungdommens Styrke selv højt op i Alderdommens Aar, og saa langt er det fra, at den har indsnævet vor Alménsans, at vi stadig har maattet flytte vore Arbejdsgrænser ud i Konsekvens af de Reforme, vi forlangte. Jeg behøver her blot at pege paa D. K.s store Arbejde paa Børnelovgivningens Omraade, som jo dog ikke kan siges at være speciel Kvindesag.

Fru Rambusch mener, at med Junigrundloven af 1915 er Mænd og Kvinder saapas Jævninge, at hvad der forøvrigt kan ligge dem imellem, maa blive Fællessager; men dette er en alvorlig Misforstaaelse. Der er noget i Sportsproget, som hedder at staa scratch. Det er netop Forskellen mellem Mænd og Kvinder i Øjeblikket, at vi til Trods for den opnaaede Kvindevalgret ikke staar scratch, — ikke numerisk paa Rigsdagen, hvor vore Repræsentanter vil fylde som en Synaal i et Hølæs, — ikke for Loven, som

*) **) Udhævelserne er af os.